

5 CIEĽOVÉ SKUPINY

Analytická časť procesu KPSS bola zameraná na zmapovanie demografickej štruktúry obyvateľov obce Zákamenné, existujúceho stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb a sociálnej pomoci ako aj sumarizáciu potrieb občanov obce. Po zhrnutí všetkých podkladov a špecifikácii prioritných problémov v oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb, bol proces KPSS zameraný prioritne na tri nosné cieľové skupiny a to:

- deti, mládež a rodiny a viacpočetné rodiny s deťmi
- zdravotne ťažko postihnutí občania
- seniori

5.1 Cieľová skupina „Deti, mládež a rodiny a viacpočetné rodiny s deťmi“

5.1.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny

Analytická časť procesu KPSS poukázala na niekoľko skutočností súvisiacich s problematikou deti, mládeže a rodín a viacpočetných rodín s deťmi:

- Nárast počtu integrovaných žiakov na úrovni materských škôl a základných škôl
- Nárast počtu rodín v krízových životných situáciách
- Nárast počtu neúplných rodín
- Nedostatočný súlad medzi rodinným a pracovným životom
- Málo príležitostí a možností na zmysluplné využívanie voľného času deti a mládeže
- Absentujúce podporné služby pre rodiny s deťmi

V procese komunitného plánovania je potrebné venovať pozornosť skupine deti, mládež a rodiny a viacpočetné rodiny s deťmi, nakoľko rodiny ako základná biologicko-ekonomicko-sociálna bunka spoločnosti pre svojich členov plní viac funkcií – biologickú, emocionálnu, ochrannú, výchovnú a ekonomickú. V KPSS je potrebné pre túto cieľovú skupinu nastaviť pomoc a služby v sociálnej oblasti tak, aby bolo možné formou konkrétnych opatrení predchádzať riziku nedbalosti a nevedomosti občanov a následnej sociálnej izolácie a vylúčenia zo spoločnosti.

Nedostatočná prevencia môže viesť k nárastu faktorov ohrozujúcich primárne funkcie rodiny, či k vzniku krízových situácií v rodine.

Ohrozená rodina - rodina, ktorá sa ocitla pod vplyvom vonkajších a vnútorných faktorov, ktoré ju ohrozujú. Najčastejšie ide o

- neadekvátne rodičovstvo, t.z. neadekvátne rodičovské postoje/hodnoty, vzory, zručnosti,
- dlhodobá nezamestnanosť
- strata bývania, resp. rodina/jednotlivec žije len v sociálnej ubytovni a nedisponuje priestormi vhodnými na bývanie
- užívanie alkoholu alebo iných návykových látok (najmä ako prostriedok na odbúranie stresu)
- náhle životné zmeny alebo iné stresory
- upadanie prostredia, v ktorom rodina žije
- chudoba, sociálne vylúčenie

Vplyvom uvedených faktorov môže dôjsť k problémovému - neželanému správaniu, ktoré by priamo mohlo ohroziť dieťa, či iného člena rodiny.

Rodina v kríze - rodina, v ktorej sa vplyvom ohrozujúcich faktorov vyskytlo problémové (neželané) správanie, najmä násilie, agresia, zneužívanie a zanedbávanie detí, zneužívanie alkoholu a iných návykových látok. Dlhodobým neriešením krízovej situácie dochádza k rozkladu rodiny, v konečnom dôsledku až odlúčenie detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu. Krízové situácie v rodine môžu mať však aj „mäkšiu podobu“, a to najmä nesúlad medzi partnermi, nevera, rozchod, rozvod manželov. Aj v takýchto situáciách dochádza k akútnemu alebo chronickému zhoršeniu psychickej pohody členov rodiny a najmä detí.

Opatrenia v rámci KPSS boli preto nastavované so zámerom minimalizovať sociálnu vylúčenosť rodín, eliminovať krízové situácie v rodinách a venovať dostatočný priestor prevencii v sociálnej oblasti.

5.1.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Deti, mládež a rodiny a viacpočetné rodiny s deťmi“

Silné stránky	Slabé stránky
Sociálne služby poskytované z úrovni obce • opatrovateľská služba • odľahčovacia služba • sanácia rodiny (obec, ÚPSVaR) • pestúnska starostlivosť • spolupráca obce s poskytovateľmi odborných poradenských a sociálnych služieb Poskytovanie odborných poradenských služieb • ÚPSVaR- mesto Námestovo (odbor služieb zamestnanosti, odbor soc.vecí a rodiny) • špeciálne pedagogické poradenstvo na ZŠ a MŠ • výchovné poradenstvo na ZŠ a MŠ • informačný servis pre rodiny – uplatnenie si nároku na dávku a pod. – prvý kontakt obecný úrad, ÚPSVR Pomoc v podobe zabezpečovania šatstva • Farská charita Zákamenné Pomoc v podobe poskytovania potravín • Farská charita Zákamenné • UPSVR • SČK Organizácie pracujúce v obci • charitatívna organizácia • rímsko-katolícka cirkev • základná organizácia ŤZP • Jednota dôchodcov • Spoločenstvo kresťanských rodín • KaM Zákamenné • SČK Integrácia hendikepovaných detí, žiakov a študentov • integrácia detí v rámci predškolskej prípravy • integrácia žiakov so zdravotnými obmedzeniami v rámci vzdelávacieho procesu • spolupráca rodičov integrovaných detí a žiakov so školami Organizácie pravidelných podujatí pre deti, mládež a rodiny	Absentujúce sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia a nepriaznivého zdravotného stavu • prepravná služba Nedostatočne podchytená problematika profesionálneho rodičovstva. Absentujúce podporné služby • poskytovanie sociálnej služby v dennom centre Chýbajúce krízové linky (týrané ženy, obeť násilia a pod.) • nedostatočná informovanosť o prvotnej pomoci ohrozených násilím Absentujúca spolupráca medzi organizáciami • nedostatočné prepojenie štátnej správy pri riešení problémov v rodinách • nefungujúce svojpomocné skupiny • nedostatočne rozvinuté dobrovoľníctvo a sieť dobrovoľníkov Nesystematická a nedostatočne efektívna prevencia • nedostatok informácií o pozitívnych možnostiach riešenia • absencia preventívnych a vzdelávacích programov Nedostatočná medializácia problémov komunity Minimálne možnosti integrácie po ukončení školskej dochádzky Nedostatočná prepojenosť vzdelávacieho procesu s trhom práce (vo vzťahu k sociálne znevýhodneným skupinám obyvateľstva)

Príležitosti	Ohrozenia
• Využiť príležitosti získania finančných zdrojov z ESF • vytvoriť funkčný a efektívny systém spolupráce zainteresovaných subjektov • Profesionalizovať prácu s cieľovými skupinami • Zapojiť do práce s cieľovými skupinami dobrovoľníkov a vytvoriť funkčný systém spolupráce s dobrovoľníkmi • Vytvoriť nové pracovné príležitosti pre cieľové skupiny (chránené dielne, chránené pracoviská) • Medializáciou problémov cieľových skupín zapojiť do participácie na ich riešení širokú verejnosť • Rozšíriť sieť poskytovaných sociálnych služieb z úrovne samosprávy	• Nedostatok finančných zdrojov na rozširovanie a skvalitňovanie sociálnych služieb pre cieľové skupiny • Zlé nastavenie grantových programov (nezodpovedajúcich potrebám komunity) • Nezáujem a neochota relevantných subjektov spolupracovať • Stereotypy a predsudky v rodinách a spoločnosti • Anonymita a individualizmus jedinca v spoločnosti • Byrokratický prístup inštitúcií • Zneužívanie a politizácia problémov cieľových skupín • Nesystematické nastavenie financovania v sociálnej oblasti (zákon nekorešpondujúci s dopytom)

5.2.3 Definovanie problémov a stanovenie prioritných oblastí

Cieľová skupina „Deti, mládež a rodiny a viacpočetné rodiny s deťmi“ v obci je široko koncipovaná jednak z hľadiska vekovej štruktúry, ako aj z hľadiska rozsahu konkrétnych problémov a potrieb danej cieľovej skupiny. V tejto skupine bol definovaný nasledovný okruh problémov:

- 1. Vzdelávací proces a práca so žiakmi a mládežou zo sociálne znevýhodneného prostredia**
 - Nedostatočná prepojenosť systému vzdelávania s trhom práce (prepad do sociálnej siete po ukončení vzdelávania)
 - Vyskytujúce sa záškoláctvo a zlá spolupráca s rodičmi žiakov
 - Zlé využívanie voľného času, výskyt vandalizmu
- 2. Sociálno-právna ochrana a sociálna kuratela**
 - Nedostatočne funkčný systém spolupráce v oblasti prevencie
 - Nedostatočne podchytená problematika „profesionálneho rodičovstva“
- 3. Integrácia hendikepovaných detí a mládeže**
 - Nedostatočné možnosti pracovnej integrácie hendikepovaných detí a mládeže
 - Obmedzené možnosti sociálnej integrácie hendikepovaných detí a mládeže
- 4. Rodiny s deťmi v riziku sociálneho vylúčenia**

- Nesúlady rodinného a pracovného života u rodín s malými deťmi
- Absentujúce podporné služby
 - pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností
 - poskytovanie sociálnej služby v dennom centre
- Chýbajúce krízové linky (týrané ženy, obeť násilia, a pod.)
 - nedostatočná informovanosť o prvej pomoci osobám ohrozeným násilím
- Absentujúca spolupráca medzi organizáciami
 - nefungujúce svojpomocné skupiny
 - nedostatočne rozvinuté dobrovoľníctvo a sieť dobrovoľníkov
- Nesystematické a nedostatočne efektívna prevencia
 - nedostatok informácií o pozitívnych možnostiach riešenia
 - absencia preventívnych a vzdelávacích programov
- Nedostatočná medializácia problémov komunity
- Nedostatočná informovanosť a absentujúce poradenské a konzultačné služby

5.2.4 Ciele KPSS vo vzťahu k cieľovej skupine „Deti, mládež a rodiny a viacpočetné rodiny s deťmi“

- **Špecifický cieľ 1**
Komplexná sociálna starostlivosť a eliminácia negatívnych javov súvisiacich s procesom vzdelávania u žiakov a mládeže zo sociálne znevýhodneného prostredia
- **Špecifický cieľ 2**
Reálne možnosti pracovnej a sociálnej integrácie v obci pre hendikepované deti, mládež a občanov v produktívnom veku
- **Špecifický cieľ 3**
Vytvorenie možnosti na zmysluplné využívanie voľného času detí a mládeže

5.2.5 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 1

Komplexná sociálna starostlivosť a eliminácia negatívnych javov súvisiacich s procesom vzdelávania u žiakov a mládeže zo sociálne znevýhodneného prostredia

Charakteristika opatrenia

Opatrenie je zamerané na elimináciu negatívnych sociálnych javov, minimalizáciu sociálnej odkázanosti a sociálnej vylúčenosti, so špecifickým zameraním na žiakov a mládež zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Nedostatočná prevencia, osвета, poradenstvo, motivácia a konkrétne formy pomoci v sociálnej oblasti majú za následok vznik nepriaznivej sociálnej situácie, konkrétne:

- Vyskytujúce sa prípady žiakov, ktorí končia povinnú školskú dochádzku v deviatom ročníku, prípadne v nižších ročníkoch a s tým súvisiace prípady sociálnej odkázanosti
- Vyskytujúce sa záškoláctvo žiakov na druhom stupni základnej školy

Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia

1. V spolupráci so špeciálnymi pedagógmi na základných školách podchytiť žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, u ktorých by hrozilo reálne nebezpečenstvo zanedbávania povinnej školskej dochádzky a tým vznik rizika ukončenia školskej dochádzky v nižších ročníkoch.
2. V prípade výskytu sa záškoláctva toto bezpodmienečne riešiť v spolupráci s riaditeľmi škôl a UPSVaR v Námestove už pri jeho prvých prejavoch a tak zabrániť nedokončeniu povinnej školskej dochádzky.

Časový harmonogram

roky 2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia

sociálny pracovník obce

Spolupracujúce subjekty

riaditelia základných škôl, špeciálni pedagógovia základných škôl a UPSVaR Námestovo

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 2

Reálne možnosti pracovnej a sociálnej integrácie v obci pre hendikepované deti, mládež a občanov v produktívnom veku

Charakteristika opatrenia

Opatrenie je zamerané na možnosť pracovnej integrácie v obci pre hendikepované deti a mládež, nakoľko po ukončení povinnej školskej dochádzky nie je v obci možnosť zamestnať sa. V obci nie sú zriadené žiadne chránené dielne, kde by sa zamestnala aj hendikepovaná mládež odkázaná na invalidný vozík.

Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia

1. Spolupracovať s podnikateľmi v obci a zistiť možnosti zriadenia chránených dielni v prevádzkach, ktoré v obci realizujú svoju činnosť.

Časový harmonogram
rok 2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia
starosta obce
sociálny pracovník obce

Spolupracujúce subjekty

podnikatelia obce, ktorí majú v obci zriadené prevádzky

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 3

Vytvorenie možnosti na zmysluplné využívanie voľného času detí a mládeže

Charakteristika opatrenia

Opatrenie je zamerané na vytvorenie možnosti využívania voľného času detí a mládeže spolu so svojimi rodičmi. V obci je zabezpečených málo aktivít pre deti a mládež, hlavne počas prázdnin, v dôsledku čoho v obci vznikajú prejavy vandalizmu a ničenia spoločného majetku občanov.

Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia

1. **Poskytnúť dostatočný priestor deťom, rodinám a organizáciám v obci na realizáciu a stretávanie sa.** Podporovať aktivity, ktoré sú zamerané na zmysluplnú činnosť a aktívne trávenie voľného času. Podporovať a uskutočňovať akcie na ktorých sa stretnú rôzne vekové kategórie, podporovať život v obci a komune. Osloviť jednotlivé organizácie a spolky v obci Zákamenné, aby aj sami organizovali aktivity prospešné pre obec. Podporiť vzájomné stretávanie sa a dobré vzťahy v obci.

Časový harmonogram
Rok 2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia
obecný úrad
sociálny pracovník
kultúrny pracovník

Spolupracujúce subjekty

KaM Zákamenné, Fara Zákamenné, Spoločenstvo kresťanských rodín Zákamenné, klub ŽTP, Jednota dôchodcov, SČK, Hasiči, TJ Tatran Zákamenné, ZŠ s MŠ Zákamenné

Predpokladané finančné náklady

Bezplatný prenájom sály KD na akcie podporujúce zmysluplné trávenie voľného času detí

Príspevok na chod KaM Zákamenné – 400 € mesačne podľa schválenia OZ

Príspevok na Deň rodiny – 1000 € ročne -podľa schválenia OZ

Príspevok na Deň radosti – 500 € ročne - podľa schválenia OZ

Zdroje financií

rozpočet obce
možnosť využitia dobrovoľníckej práce cez ÚPSVaR
granty a dotácie od donorov

2. Zabezpečiť cez letné prázdniny Detský letný tábor

Časový harmonogram
2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia
sociálny pracovník

Spolupracujúce subjekty
KaM Zákamenné, Fara Zákamenné, SČK, ZŠ s MŠ Zákamenné

Predpokladané finančné náklady
Príspevok na Detský letný tábor – 600 € ročne - podľa schválenia OZ

Zdroje financií
rozpočet obce
granty a dotácie od donorov

5.2 Cieľová skupina „Zdravotne ťažko postihnutí občania“

5.2.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny

Zdravotné postihnutie je charakterizované závažnou poruchou fyzickej, psychickej alebo intelektovej funkcie jedinca s trvalými následkami, ktoré sú spojené s obmedzenou schopnosťou vzdelávania, obmedzenou pracovnou schopnosťou, zvýšenými nárokmi na zdravotnícku a sociálnu starostlivosť ako aj podstatne zníženou kvalitou života.

Zdravotné postihnutie je bližšie určené:

- druhom postihnutia
- stupňom poruchy
- dĺžkou trvania

Najzávažnejším zistením v procese KPSS je skutočnosť, že v obci výraznú skupinu občanov tvoria občania - nositelia preukazu ŤZP. Paradoxne zdravotný postih sa neviaže k veku, nakoľko až tretinu tvoria občania v tzv. produktívnom veku. KPSS sa preto špecificky zameria aj na túto skupinu občanov so zámerom podporiť sociálnu integráciu zdravotne postihnutých občanov vo všetkých oblastiach života.

Zdravotne postihnutí ľudia patria nepochybne do jednej z najviac diskriminovaných skupín spoločnosti a v každodennom živote narážajú na mnohé prekážky, ktoré bránia ich zapojeniu

sa do všetkých oblastí spoločenského života. Občania so zdravotným postihnutím sa snažia o začlenenie do spoločnosti a chcú sa stať jej rovnoprávnou súčasťou.

Zdravotné postihnutie občana, často prináša so sebou nielen neschopnosť občana postarať sa o seba a zabezpečiť svoje životné potreby, ale aj zvýšené životné náklady, ktoré majú za následok zníženie životnej úrovne občana s ťažkým zdravotným postihnutím, ale často aj celej rodiny. Občanom s ťažkým zdravotným postihnutím treba venovať zvýšenú pozornosť z nasledovných dôvodov:

- Počet občanov, držiteľov preukazu ŽŤP z celkového počtu občanov obce predstavuje 5 %, z toho deti do 18 rokov 0,60 %, občanov od 19-60 rokov 2,35 % a občanov nad 61 rokov 2,05 %
- Zapojenie integrovaných detí do vyučovacieho procesu v základných školách a ich zvýšený počet

V procese komunitného plánovania bolo zistené, že je veľký počet občanov s ťažkým zdravotným postihnutím v kategórii od 19 do 60 rokov, čo predstavuje 2,35 % z celkového počtu občanov. Zámerom je poskytovať im adekvátnu pomoc pri integrácii vo všetkých oblastiach života, aby obec dosiahla nasledovné priority:

- zotrvanie užívateľa v prirodzenom domácom prostredí
- podpora zachovania sebaobslužnosti užívateľa
- podpora zamestnanosti zdravotne postihnutých
- sprostredkovanie kontaktu so spoločenským prostredím
- pomoc pri zabezpečovaní chodu domácnosti a pomoc pri osobnej hygiene
- pomoc pri presadzovaní ich práv a záujmov

5.2.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Zdravotne ťažko postihnutí občania“

Silné stránky	Slabé stránky
• Fungujúca opatrovateľská služba • Existencia poskytovateľov sociálnych služieb • Systém kompenzácií z úrovne štátu – ÚPSVR • Postupné odstraňovanie bariér v obci • Existujúca spolupráca ŽŤP občanov s obcou a vzájomná komunikácia • Školy v rámci integrácie detí a žiakov poskytujú podmienky pre plnohodnotnú integráciu detí a žiakov • Zmena postoja občanov v pozitívnom slova zmysle	• Existujúce objekty s chýbajúcim bezbariérovým prístupom • Neexistujúca prepravná služba • Absentujúca služba v oblasti požičiavania kompenzačných pomôcok • Nedostatok finančných prostriedkov na zriaďovanie nových služieb • Chýbajúce denné centrum pre občanov s ŽŤP • Neexistujúce možnosti rehabilitácie a relaxácie pre ŽŤP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami

k občanom s ŤZP a zdravotnými obmedzeniami - Existujúce možnosti zapájania sa občanov s ŤZP a so zdravotnými obmedzeniami do spoločenského a kultúrneho života v meste - Zariadenie DSS a ZPS v obci	- Neexistujúce možnosti zamestnania sa občanov s ŤZP v chránených dielňach - Nedostatočná podpora mimovládnych organizácií pracujúcich s občanmi s ŤZP - Nedostatočná informovanosť verejnosti o problematike sociálnej integrácie občanov s ŤZP
Príležitosti	Ohrozenia
- Vybudovať denné centrum v jednej z miestností obecného úradu - Do denného centra uvažovať aj o rehabilitačnej pomôcke - Zvýšiť mobilitu občanov s ŤZP vybudovaním prístupu k ostatným verejným budovám - Vytvoriť možnosti pracovnej integrácie pre občanov s ŤZP a so zdravotnými znevýhodneniami v chránených dielňach - Osloviť a zapojiť dobrovoľníkov do poskytovania a skvalitňovania sociálnych služieb - Vytvoriť možnosti na rehabilitáciu a relaxáciu občanov s ŤZP a zdravotnými obmedzeniami - Využiť dostupné finančné zdroje a možnosti financovania so zameraním na ŤZP občanov (ESF, granty, VÚC, MPSVaR, charita) - Eliminovať predsudky voči občanom s ŤZP a so zdravotnými obmedzeniami - Zviditeľniť pozitívne príklady a aktivizovať občanov s ŤZP a so zdravotnými obmedzeniami	- Nedostatok finančných zdrojov - Zlá ekonomická situácia (pretrvávajúca finančná kríza) - Legislatíva nekorešpondujúca s reálnymi problémami občanov s ŤZP a so zdravotnými obmedzeniami - Cenová nedostupnosť služieb pre občanov s ŤZP a so zdravotnými obmedzeniami

5.2.3 Definovanie problémov a stanovenie prioritných oblastí

Rozsah problémov cieľovej skupiny „Zdravotne ťažko postihnutí občania“ má široký záber, nakoľko občania pochádzajú so všetkých vekových kategórií a ich potreby vychádzajú nielen z oblasti minimalizácie zdravotných obmedzení, ale aj z oblasti sociálnej a pracovnej integrácie do spoločnosti. Problémy boli zhrnuté do nasledovných kategórií:

1. **Chýbajúce zariadenia a chýbajúce sociálne služby**
 - Chýbajúce denné centrum s možnosťou využívania voľného času pre občanov s ŤZP
 - Neexistujúce možnosti rehabilitácie a relaxácie pre ŤZP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami
 - Absentujúca služba v oblasti požičiavania kompenzačných pomôcok
 - Neexistujúca prepravná služba
2. **Existujúce bariéry v obci**
 - Nedostatočný bezbariérový prístup – stále existujúce bariéry (obchody, UPSVR, chodníky)
3. **Absentujúce možnosti pracovnej integrácie**
 - Nedostatočné možnosti pre občanov ŤZP a so zdravotnými obmedzeniami, neexistencia chránených dielni s možnosťou zamestnania sa občanov s ŤZP
4. **Obmedzené priestory na stretávanie sa a aktivity**
 - Chýbajúce zariadenie na stretávanie sa občanov s ŤZP a zdravotnými obmedzeniami
 - Chýbajúce aktivity na využívanie voľného času (výlety, návštevy významných lokalít a pamiatok)
5. **Nedostatočná informovanosť a angažovanosť občanov s ŤZP a zdravotnými obmedzeniami**
 - Nedostatočná informovanosť občanov s ŤZP a zdravotnými obmedzeniami o poskytovaných službách
 - Absentujúca a nedostatočne podchytená dobrovoľnícka aktivita v oblasti pomoci občanov s ŤZP a zdravotnými obmedzeniami
 - Nedostatok informácií o skúsenostiach s prácou s občanmi s ŤZP

5.2.4 Ciele KPSS vo vzťahu k cieľovej skupine „Zdravotne ťažko postihnutí občania

- **Špecifický cieľ 1**
Komplexná sociálna starostlivosť o občanov s ŤZP s využitím externých zdrojov v poskytovaní sociálnych služieb
- **Špecifický cieľ 2**
Zrealizovanie bezbariérových prístupov k budovám zabezpečujúcim služby pre občanov
- **Špecifický cieľ 3**
Podieľať sa na vytvorení možnosti pracovnej integrácie pre občanov s ŤZP a zdravotnými obmedzeniami

5.2.5 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 1

Komplexná sociálna starostlivosť o občanov s ŤZP s využitím externých zdrojov v poskytovaní sociálnych služieb

Charakteristika opatrenia

Opatrenie je zamerané na komplexnú starostlivosť o občanov s ŤZP v obci Zákamenné. Sociálne poradenstvo prvého kontaktu na obci. Zmapovanie občanov s ŤZP. Pomoc pri vybavovaní na úradoch. Podporovať a rozvíjať rozsah a kvalitu terénnych sociálnych služieb. Využiť externé zdroje a poskytovať sociálne služby v zmysle platných právnych predpisov a reagovať na potreby cieľovej skupiny ŤZP.

Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia

1. Zapájať občanov s ŤZP do aktívneho života v obci

Časový harmonogram

2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia

obecný úrad

sociálny pracovník

Spolupracujúce subjekty

Klub ŤZP, Jednota dôchodcov, SČK,

Denné centrum Bl. Zdenky Schelingovej v Námestove, Denné centrum Studnička Novot', DSS a ZPS Zákamenné, ADOS Charita Námestovo,

Zdroje financií

rozpočet obce

možnosť využitia dobrovoľníckej práce cez ÚPSVaR

2. Zabezpečiť výlet pre občanov s ŤZP a zdravotnými obmedzeniami

Časový harmonogram

2018-2025

Zodpovedný realizátor opatrenia

Predseda organizácie ŤZP Zákamenné

Spolupracujúce subjekty

klub ŤZP Zákamenné

Predpokladané finančné náklady

Príspevok na autobus 200 € ročne

Zdroje financií

rozpočet obce

3. Využiť externé zdroje a poskytovať sociálne služby v zmysle platných právnych predpisov a reagovať na potreby cieľovej skupiny ŤZP.

Časový harmonogram
2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia
Obecný úrad
Sociálny pracovník

Spolupracujúce subjekty
Klub ŤZP, Jednota dôchodcov, SČK, Denný stacionár Bl. Zdenky Schellingovej v Námestove, Denné centrum Studnička Novot', DSS a ZPS Zákamenné, ADOS Charita Námestovo,

Zdroje financií

Príspevok žiadateľa alebo rodín
Rozpočet obce

Predpokladané finančné náklady

Príspevok na návštevu Denného stacionára – Dom Charitas BL. Zdenky Schellingovej vo výške 427,68 za rok 2018, náklady na výpočet EON pre nasledujúce roky sa budú upravovať podľa predpokladaných ekonomicky oprávnených nákladov.

Predpoklad do budúcnosti 4 miest v Dennom stacionári, finančné pokrytie 430 € ročne.

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 2

Zrealizovanie bezbariérového prístupu k budovám zabezpečujúcim služby pre občanov

Charakteristika opatrenia

V obci je potrebné dobudovať bezbariérové prístupy k budovám zabezpečujúcim služby pre občanov. Na zasadnutí pracovnej skupiny boli vznesené požiadavky na vybudovanie bezbariérového prístupu k pošte v Zákamennom. V priebehu prípravy KPSS bola pošta presťahovaná do Polyfunkčnej budovy Kultúry Zákamenné, kde je bezbariérový prístup do pošty.

Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia

1. Bezbariérový prístup na poštu

Časový harmonogram
rok 2018

Zodpovedný realizátor opatrenia
obecný úrad

Spolupracujúce subjekty
pošta

Predpokladané finančné náklady

Bezbariérový prístup zabezpečený pri stavbe Polyfunkčného domu Kultúry v Zákamennom

Zdroje financií

rozpočet obce

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 3

Podieľať sa na vytvorení možnosti pracovnej integrácie pre občanov s ŤZP a zdravotnými obmedzeniami

Charakteristika opatrenia

Niektorí občania s preukazom ŤZP by privítali možnosť zamestnať sa v chránených dielnach v obci a tak sa zapojiť do spoločenského a pracovného procesu obce.

Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia

1. Podieľať sa na zabezpečení zriadenia chránených dielni pre občanov s ŤZP

Časový harmonogram

rok 2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia

obecný úrad

sociálny pracovník

Spolupracujúce subjekty

súkromní podnikatelia obce

5.3 Cieľová skupina „Seniori“

5.3.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny

Starnutie je chápané ako nezvratný biologický proces, univerzálny pre celú prírodu, ktorý začína dňom narodenia. Je prirodzeným procesom zachytávajúcím celé bio-psycho-sociálno-duchovné spektrum života jedinca. Napriek tomu, že sú známe prejavy a príznaky starnutia, príčiny a povaha mnohých chorôb, ktoré sa často vyskytujú u osôb vyššieho veku, veda nedáva uspokojivú odpoveď na otázku, čo je starnutie. Definovať a merať starnutie znamená sledovať, ako a kedy sa znaky neskorej dospelosti transformujú na znaky starnutia. Starnutie je záverečnou fázou ľudského vývinu.

V súčasnosti je dolná hranica staroby spájaná prioritne s ekonomickou aktivitou a v rozvinutých spoločnostiach je udávaná vekom 65 rokov. Záujem dnešnej gerontológie sa už

teraz sústred'uje až na vek 75 rokov. Medzi hlavné charakteristické znaky vývoja obyvateľstva SR v prvej polovici 21. storočia podľa prognózy vývoja obyvateľstva do roku 2050 Štatistického úradu SR patrí znižovanie prírastku obyvateľstva a starnutie obyvateľstva. Proces starnutia obyvateľstva sa bude v najbližších desaťročiach zrýchľovať a to v dôsledku poklesu počtu narodených detí a predlžovania ľudského života.

Medzi hlavné charakteristické znaky vývoja obyvateľstva SR v prvej polovici 21. storočia podľa prognózy Štatistického úradu SR patrí znižovanie prírastku obyvateľstva a starnutie obyvateľstva. Proces starnutia obyvateľstva sa bude v najbližších desaťročiach zrýchľovať a to v dôsledku poklesu počtu narodených detí a predlžovanie ľudského života. Takýto vývoj sa predpokladá aj v našej obci, čo naznačuje aj graf č. 3 KPSS. Z tohto dôvodu je potrebné venovať zvýšenú pozornosť cieľovej skupine seniorov a v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. postupne zriaďovať sociálne zariadenia na zabezpečovanie sociálnych služieb pre seniorov. Ako sme už uviedli analytická časť KPSS v obci Zákamenné jednoznačne potvrdila prognózy. Uvažovať preto o rozvoji sociálnych služieb pre seniorov z úrovne obce je nevyhnutné, minimálne z týchto dôvodov:

- priemerný vek obyvateľstva obce Zákamenné sa predlžuje a rastie počet občanov, ktorí vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav sú odkázaní na pomoc iných, resp. na inštitucionálnu pomoc
- v súčasnosti ponúkané služby pre seniorov z hľadiska rôznorodosti nepostačujú a nekorešponujú so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

KPSS v obci Zákamenné preto venuje výraznú pozornosť cieľovej skupine seniorov s cieľom skvalitnenia a rozšírenia poskytovania sociálnych služieb pre túto cieľovú skupinu.

Optimálna forma starostlivosti o seniorov je starostlivosť poskytovaná v ich domácom prostredí. Väčšina starších občanov chce zostať vo svojich domácnostiach tak dlho ako je to možné, čo obvykle závisí od zdravotného stavu seniora a jeho sociálneho zázemia. Sociálne zázemie je určované viacerými faktormi, medzi ktoré patrí schopnosť pokryť výdavky domácnosti, pomoc rodinných príslušníkov pri zabezpečovaní životných potrieb, sociálna integrácia jednotlivca, schopnosť vyvíjať aktivity vo vyššom veku, životný program a životná náplň, jednoducho celková kvalita života.

5.3.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Seniori!“

Silné stránky	Slabé stránky
• Opatrovateľská služba • Odľahčovacia služba • Existencia miestnej organizácie Farská Charita • Kompenzácie pre seniorov v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. z úrovne ÚPSVaR • Pozitívny postoj samosprávy k problematike seniorov	• Chýbajúce denné centrum pre seniorov • Chýbajúca jedáleň pre seniorov a ľudí v hmotnej núdzi, prípadne rozvoz stravy pre občanov obce • Existujúce bariéry v obci hlavne k budovám zabezpečujúcim služby pre občanov • Chýbajúca prepravná služba

• Pravidelné kultúrne podujatia pre seniorov (deň matiek, mesiac úcty k starším) • Postupne odstraňovanie bariér v obci • Starostlivosť o seniorov v rámci rodiny	• Nedostatočný počet zariadení pre seniorov – dlhé čakacie doby a nedostatočný počet zariadení sociálnych služieb • Absentujúca služba v oblasti požičiavania kompenzačných pomôcok • Nedostatočná informovanosť seniorov o poskytovaných službách a aktivitách • Nedostatok finančných prostriedkov na zriaďovanie nových služieb • Nízke finančné ohodnotenie osôb, ktoré pracujú v sociálnej sfére
Príležitosti	Ohrozenia
• Zvýšiť mobilitu seniorov • Integrovať seniorov do majoritnej spoločnosti • Využiť dostupné finančné zdroje a možnosti financovania so zameraním na seniorov (ESF, granty, VÚC, MPSVaR, MF) • Medializácia a zviditeľnenie problematiky seniorov • Príležitosť zmeniť postoj občanov obce k problematike seniorov • Zvýšiť dostupnosť jednotlivých typov služieb pre seniorov	• Nedostatok finančných zdrojov • Apatia a rezignácia seniorov • Legislatíva nekorešpondujúca s reálnymi problémami dôchodcov • Cenová nedostupnosť služieb • Nezájem spoločnosti o riešenie problémov seniorov

5.3.3 Definovanie problémov a stanovenie prioritných oblastí

Cieľová skupina seniorov patrí ku skupine užívateľov sociálnych služieb, v rámci ktorej dochádza ku kumulácii nepriaznivej sociálnej situácie v dôsledku veku, ale v mnohých prípadoch aj v dôsledku zdravotných obmedzení spojených s vekom. V tejto cieľovej skupine boli definované tieto problémy:

1. Nedostatočná kapacita a dostupnosť sociálnych služieb pre seniorov

- Neexistujúce zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti obce (zariadenia pre seniorov, denný stacionár)
- Neexistujúce denné centrum pre seniorov na poskytovanie podporných služieb
- Neexistujúca jedáleň na prípravu stravy, prípadne zabezpečenie rozvozu stravy pre osamelých a nevládných občanov

2. Bezbariérovosť a dostupnosť služieb

- Bezbariérový prístup k verejným zariadeniam
- Dostupné možnosti pre seniorov v oblasti ďalšieho vzdelávania sa (PC zručnosti, prednášky)

3. Absentujúce komplexné informačné a poradenské služby

- Nedostatočná informovanosť seniorov o poskytovaných službách (z úrovne obce, ÚPSVaR a iných relevantných inštitúcií)
- Nedostatočná osвета v oblasti výchovy populácie k starostlivosti o seniorov

5.3.4 Ciele KPSS vo vzťahu k cieľovej skupine „Seniori“

- **Špecifický cieľ 1**
Komplexná sociálna starostlivosť pre seniorov
- **Špecifický cieľ 2**
Zabezpečiť informovať seniorov o poskytovaní sociálnych služieb z úrovne obce a ÚPSVaR

5.3.5 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 1

Komplexná sociálna starostlivosť pre seniorov

Charakteristika opatrenia

Obec Zákamenné v súčasnosti nie je zriaďovateľom sociálneho zariadenia, teda zariadenia pre dôchodcov, denného stacionára. Aj keď starostlivosť o starých spoluobčanov v obci je zabezpečovaná v rámci rodiny a nie sú zo strany občanov požiadavky na umiestnenie v domovoch pre dôchodcov, so zriadením takýchto sociálnych zariadení v budúcnosti je potrebné uvažovať, nakoľko vek odchodu do dôchodku sa predlžuje a index starnutia obyvateľstva sa zvyšuje, požiadavky na umiestnenie v domovoch sa budú zvyšovať.

Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia

1. Podporovať Jednotu dôchodcov v obci – táto organizácia má vyčlenený priestor na pravidelné stretávanie sa. V budúcnosti bude potrebné rozmýšľať nad zriadením denného centra pre seniorov, ktoré by bolo využité aj pre ĽZP, mládež a ostatných občanov podľa vypracovaného časového harmonogramu.

Časový harmonogram

Rok 2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia
obecný úrad

sociálny pracovník

Spolupracujúce subjekty

Jednota dôchodcov,

Predpokladané náklady:

Bezplatný prenájom miestnosti pre pravidelné stretávanie sa členov Jednoty dôchodcov
Základné /náklady obce 800 € ročne/

Zdroje financií

rozpočet obce

možnosť využitia dobrovoľníckej práce cez ÚPSVaR

2. Zabezpečiť stravu pre seniorov, prípadne zabezpečiť rozvoz stravy do domácnosti osamelých a nevládných spoluobčanov. Po schválení v obecnom zastupiteľstve uvažovať o možnosti úhrady časti nákladov na obed pre osamelých seniorov.

Časový harmonogram

Rok 2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia

obecný úrad

sociálny pracovník

predpokladané náklady

príspevok na obed pre osamelých seniorov – podľa schválenia OZ – možný predpoklad 400 € ročne

Zdroje financií

rozpočet obce

možnosť využitia dobrovoľníckej práce

3. Zabezpečiť výlety pre seniorov

Časový harmonogram

Rok 2018-2028

Zodpovedný realizátor opatrenia

sociálny pracovník

Spolupracujúce subjekty

Jednota dôchodcov

Predpokladané finančné náklady

Príspevok na dopravu autobusom podľa schválenia OZ – predpoklad 200 € ročne

Zdroje financií

rozpočet obce

4. Zabezpečiť dostupnosť opatrovateľskej služby v obci pre osamelých seniorov

Časový harmonogram

Rok 2018- 2028 každoročne

Zodpovedný realizátor opatrenia

Obecný úrad

Sociálny pracovník

Predpokladaný počet opatrovateľiek

3 opatrovateľky

Spolupracujúce subjekty

V súčasnosti opatrovateľskú službu poskytuje len obec Zákamenné

Predpokladané finančné náklady

Príspevok na opatrovateľskú službu 18 000 / ročne

Zdroje financií

Rozpočet obce

Spolufinancovanie žiadateľa o opatrovateľskú službu

5. Využiť externé zdroje a zabezpečiť pobytovú sociálnu službu v DSS a ZPS

Časový harmonogram

Rok 2018- 2028

Zodpovedný realizátor opatrenia

Obecný úrad

Sociálny pracovník

Predpokladaný počet lôžok pre obec Zákamenné

3 lôžka

Spolupracujúce subjekty

DSS a ZPS

Predpokladané finančné náklady

Príspevok na jedno lôžko 400 € mesačne

Zdroje financií

Spolufinancovanie žiadateľa a rodiny o sociálnu službu

Rozpočet obce

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 2

Bezbariérovosť a dostupnosť služieb

- Bezbariérový prístup k verejným zariadeniam

Charakteristika opatrenia

V obci je potrebné dobudovať bezbariérové prístupy k budovám zabezpečujúcim služby pre občanov. Na zasadnutí pracovnej skupiny boli vznesené požiadavky na vybudovanie bezbariérového prístupu k pošte v Zákamennom. V priebehu prípravy KPSS bola pošta presťahovaná do Polyfunkčnej budovy Kultúry Zákamenné, kde je bezbariérový prístup do pošty.

Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia

1. Bezbariérový prístup na poštu

Časový harmonogram

rok 2018

Zodpovedný realizátor opatrenia

obecný úrad

Spolupracujúce subjekty

pošta

Predpokladané finančné náklady

Bezbariérový prístup zabezpečený pri stavbe Polyfunkčného domu Kultúry v Zákamennom

Zdroje financií

rozpočet obce

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 3

Zabezpečiť informovať seniorov o poskytovaní sociálnych služieb z úrovne obce a ÚPSVaR

Občania seniori nevyužívajú dostatočne sociálne služby, ktoré poskytuje ÚPSVaR aj z toho dôvodu, že nie sú o týchto službách a spôsobe ich uplatnenia informovaní. Preto je potrebné zabezpečiť väčšiu informovanosť a tak zlepšiť sociálnu situáciu našich spoluobčanov.

Časový harmonogram

2018-2028 každoročne

Zodpovedný realizátor opatrenia

sociálny pracovník

Spolupracujúce subjekty

pracovníci soc. oddelenia ÚPSVaR

6 ČASOVÝ PLÁN REALIZÁCIE KONCEPCIE ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zákamenné vychádza zo schváleného úzko participuje na PHSR obce Zákamenné a je v súlade s jeho víziou, prioritami a cieľmi, taktiež je v súlade s potrebami komunity a národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb.

Jedným z čiastkových cieľov je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci vrátane oblasti poskytovania sociálnych služieb.

Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom programovom rozpočte sú ohrozené, legislatíva umožňujúca viaczdrojové financovanie je v schvaľovacom procese je potrebné okrem už vynakladaných a plánovaných finančných prostriedkov zahrnúť v budúcnosti do programového rozpočtu na roky 2018 – 2028 aj nové finančné zdroje, investície do infraštruktúry príp. na spolufinancovanie. Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viac zdrojového financovania.

7 SPÔSOB VYHODNOCOVANIA KONCEPCIE ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania. Tento plán budú priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie.

Účasť na komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť
- ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predložennom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom
- účasť obyvateľov obce na verejnom zhromaždení

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority
- získanie finančných prostriedkov na konkrétne potreby
- nové návrhy na poskytovanie sociálnych služieb

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Obecné zastupiteľstvo obce Zákamenné minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zákamenné má strednodobý časový charakter, je spracovaný na obdobie rokov 2018 - 2028. Ide o otvorený dokument v rámci ktorého sa nevyklúčujú jeho prípadné úpravy, korekcie a doplnky v danom období. Úpravy a zmeny Komunitného plánu sociálnych služieb sú v kompetencii riadiacej skupiny. Navrhované zmeny a úpravy vstúpia do platnosti po schválení obecným zastupiteľstvom.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Zákamenné na obdobie rokov 2018 - 2028 bol schválený uznesením číslo 49/2018, dňa 22.06.2018

Ing. Peter Durčák
zástupca starostu obce Zákamenné
poverený zastupovaním

Obec Zákamenné, 029 56 Zákamenné 1002

Uznesenie č. 49/2018

Obecné zastupiteľstvo obce Zákamenné

dňa 22.06.2018

schvaľuje

Komunitný plán sociálnych služieb v obci Zákamenné na roky 2018-2028.

Ing. Peter Durčák
zástupca starostu obce
poverený zastupovaním